

נראדה אור

פרשת תרומה תשפ"ד

גליון ריא שנה ה

באוד רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

ויקחו לי תרומה - מצוה הקב"ה לקחת תרומה מבני ישראל כדי לקיים ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. והרי מצות ועשו לי מקדש נוהגת בכל דור כמבואר בספד"ק. **נתבונן אם כן מהי התרומה הנדרשת כיום כדי לבנות בנפשנו משכן להשם יתברך.**

ידועים דברי האלשיך הק' שמהות המשכן היא תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים, כי הלא ודאי לא זקוק הקב"ה ח"ו לתרומות בני ישראל כדי לבנות מקום לשכינתו, אלא שבכדי שיהא המקום ראוי להשראת השכינה בתוך בני ישראל, עליו להיבנות מתרומות הבאות מתוך נדבת הלב - מאת כל איש אשר ידבנו לבו. בתרומות אלו שנתנו בני ישראל בגודל אהבה, נבנה המקום בו שכן הקב"ה בתוכם באהבה - תוכו רצוף אהבה.

כפי שמבאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א דברי המדרש בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה. כאשר הקדימו ישראל לקבל עליהם קיום המצוות לפני ששמעו מה הם, מתוך גודל אהבה להשם יתברך עד כדי ביטול הגמור לקיים כל מה שיצוה עליהם, אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה - מתוך אהבה זו, כי במקום הנבנה מתרומה שכזו כביכול חפץ הקב"ה לשכון בתוך בני ישראל.

משהבנו כונת מצות ויקחו לי תרומה נבין שאף כיום לא נבצר מאיתנו לקיים מצוה זו. **כאשר מקריב היהודי מעצמו להשם יתברך באהבה, נותן הוא בכך תרומה לבני משכן לה' בלבד.**

לאחר פטירתו של הגאון ראש ישיבת בית מתתיהו לפני זמן קצר שמעתי מספרים כי המקום בו שכנה ישיבתו שמש מתחלה כבית מדרש ליוצאי ישיבת נובהרדוק. משהגיע לשם ראש הישיבה ובקש לשפץ את המבנה לשכן בו את הישיבה, נתגלעו חילוקי דעות בין המתפללים האם לעזוב את המקום כדי להקים בו מקום תורה.

יום אחד אחר תפלת שחרית נעמד הגאון רבי יעקב גלינסקי שהיה מחשובי המתפללים ודרש: הלא מנובהרדוק אנחנו ובנובהרדוק למדו למסור את הכל להשם יתברך, נחליט יחד למסור את המקום שלנו להרחבת גבולות התורה, וכך הוה.

ומה כאשר נדרשים אנו לוותר רק על רצון קטן שהשם יתברך מבקש שנמסור לו - יש שיאמרו: על המקום שלנו אמנם קשה לוותר, אך על תאוה קטנה ודאי קל בהרבה להתגבר. אמנם יש שיאמרו: אדרבה, התגברות גדולה תופסת מקום של חשיבות והאדם מרגיש שעושה משהו, כך שלא כל כך קשה לעשות זאת. אך להתגברות קטנה שבקושי מרגישים את קיומה צריכים הרבה יותר כח...

כך או כך - יהודים אנחנו ושומחים לעשות רצון יוצרנו בכל מצב. כל תרומה - הקרבה שנדבה לבנו למסור להשם יתברך בונה בנפשנו מקום להשם יתברך - ושכנתי בתוכם.

{ דברות קודש }

על ידי הביטול לרצונו יתברך זוכה לשכל והרגש רוחניים

ענינים אלו שמבין בדעתו ומרגיש בלבו, אבל ענינים רוחניים רחוקים מהבנתו וכל שכן מהרגשת לבו ומרוחק מהם מצד טבעו.

ולכן בעת צריך לגשת לעבודת הבורא יכול להרהר בדעתו, הלא מחי ולבי גשמיים ומצד טבעם נמשכים אחר גשמיות ואם כן מה לי ולעבודת היוצר שכל מציאותה רוחנית. אמנם יש לו להתבונן הלא ודאי עתה מצווה ועומד הוא לעסוק בתורה ומצוות, אם כן מבטל עצמו לעשות רצון קונו אף שאין משיג בשכלו והרגשותיו עניני עבודה רוחניים, ובכח הביטול יכול לעסוק בתורה ומצוות אף במח ולב גשמיים, ואחר שמבטל עצמו לרצון קונו נתחדש בנפשו שכל והרגש רוחניים, שמתחיל להבין במחוד גודל החובה ועוצם הזכות לעבוד לאלקי מרום, ואף מתחיל להרגיש בלבו חיות בעבודתו ותשוקה להשם יתברך.

זה ענין הקדמת נעשה לנשמע, שבבוא ישראל לקבל תורה הבינו שכיון ששכלם ורגשם גשמיים, אי אפשר להם לקבל התורה שהיא רוחנית אלא על ידי הביטול הגמור לרצונו יתברך, ולזה הקדימו נעשה לנשמע, כי נשמע מורה על ההשגה וההרגשה בעבודת הבורא והקדימו נעשה בביטול להשם יתברך אף קודם שיוזכו לשכל והרגש רוחני. ועל ידי זה זכו שבאו שישים ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל אחד שני כתרים, שנתחדש בנפשם שכל והרגש שנמשכים אחר ענינים רוחניים.

בשבת זוכים ישראל לשכל והרגש רוחניים

אמנם בעת חטאו אף שהיה זה כדי להורות תשובה לרבים (עבודה זרה ד): הפסידו כחות אלו, ובבוא השבת זוכים

המשך בעמוד הבא >>>

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' (כה ב).

במדרש (תנא דבי אליהו רבה פרק יז) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה'.
בעל הטורים איתא תרומה אותיות תורה מ' רמז לתורה שניתנה למ' יום.

עומדים עתה בתחלת שבוע האחרון של ימי שובב"ם ת"ת שבשנה מעוברת נמשך קדושת הימים עד לשבוע זה ובימים אלו יכול כל אחד לתקן פגמי נפשו. בודאי כל אחד ניצל הימים שעד כה לעסוק בעבודת ה' לתקן ולקדש נפשו ונשמתו, אמנם אף מי שלא ניצל הימים כראוי הלא יש קונה עולמו בשעה אחת ובודאי כאשר נותר שבוע אחד יכולים עדיין לשוב בתשובה ולזכות לתיקון הנפש בכח קדושת הימים.

איתא בגמרא (שבת פח.) דרש רבי סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו שישים ריבוא של מלאכי השרת ולכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד 'נעשה' ואחד כנגד 'נשמע' וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום וכו' א"ר יוחנן וכולן זכה משה ונטלן וכו'. ובאריז"ל (סידורים - ישמח משה במתנת חלקו) איתא שבשבת נוהג משה טובת עין בישראל ומחזיר להם הכתרים, ועל זה נאמר בתפלה 'ישמח משה במתנת חלקו', ששמח בחלק שלו ומחזיר לישראל חלקם.

שני כתרים - שכל והרגש

הנה ודאי אין הכתרים ענין גשמי, אלא הכונה בזה שיש באדם מח ולב ובהם שני כחות השכל והרגש, במח מבין ומשכיל ובלב מרגיש, אמנם כיון שהוא גשמי מצד טבעו אינו משיג במח ולבו אלא ענינים גשמיים, וממילא נמשך אחר

תרומת המשכן בגודל אהבה להשם יתברך

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה ב).

דרך העולם שבעת מבקשים להתירים בני אדם לענין מסוים, אומרים להם מקודם עבור מה מבקשים נדבתם ומעריכים לפנייהם גודל חשיבותו ובוה נתעורר לבם לתת מממונם. אמנם בתרומת המשכן נאמר ויקחו לי תרומה', וזאת התרומה אשר תקחו מאיתם וגו', ורק אכ"כ נאמר ועשו לי מקדש ופירט כל ענין מלאכת המשכן.

והטעם כי אמרו במדרש (תנא דבי אליהו רבה פרק יז) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה', שאחר שראה הקב"ה גודל תשוקתם ואהבתם שבטלו עצמם לגמרי לרצונו, צוה להם ויקחו לי תרומה' מתוך נדבת הלב - 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו'. ולכן לא הוצרכו לספר להם מקודם עבור מה נותנים תרומתם, כי כל אשר להם חפצים לתת להשם יתברך בצוותו להם ליתן ממונם נדבה.

כאשר בתחלה נאמר ויקחו לי תרומה היינו שגיבו הגבאים נדבת המשכן מישראל, ואכ"כ (א) כתיב 'זהם הביאו אליו עוד נדבה וגו', שהביאו כולם מעצמם ולא הוצרכו הגבאים לבקש מהם נדבתם, כי כלתה נפשם ליתן ממונם נדבה להשם יתברך.

תרומה תשפ"ד - רעננה

שש אליהם עדיים מהר חורב. שמתבונן בעצמו ומבין שמצד מחו ולבו הגשמיים אינו ראוי לגשת לעבודת הקודש כדאי **איתא בספה"ק** (עין תיקונים זוהר הקדמה ה'): 'שבת' אותיות 'בש'ת', ומקבל על עצמו לעבוד יוצרו מתוך ביטול, ועל ידי זה נשפע בו דעת חדשה להבין ולהשכיל בעבודתו יתברך, והרגש חדש להשתוקק להשם יתברך ולעבדו מתוך אהבה, כדאי **איתא מהרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב** (ראה בני יששכר מאמרי השבתות א ט) **שבת גימטריא אהבה בכל לב אהבה בכל נפש אהבה בכל מאד.**

כדאי **איתא ממרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע** 'הלכות תהא בנחת' (זמירות ליל שב"ק - מה ידירות) - שיש לילך עם השבת, מהארת ליל שבת לתוספת הארה ביום השבת, עד שמאיר ביותר בעת רעוא דרעוין שזוכה כל יהודי לבחינת כתר שהוא הביטול הגמור לרצונו יתברך בחינת רעוא דרעוין. ולזה אומרים בתפלת המנחה 'אדם ובהמה תושיע ה'" (תהלים לו ז), ומה ענין להתפלל על הבהמות בשעה זו, אלא שהוא כדרשת חז"ל (חולין ה:) **בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה - תושיע ה'**, שמבטל ההבנה וההרגש בקבלה אמיתית לעבדו יתברך אף שאינו מבין ומרגיש בעבודתו, ועל ידי זה זוכה לשכל והרגש חדש בעבודת הבורא. וזהו מאמר רז"ל (שבת קיז:) כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלים לו, כי על ידי שמקבל שכל חדש מתקן אף מה שפגם במחשבה ל"ע.

זהו 'וראה אם דרך עוצב ב' וגו', ועל ידי שרואים זרעו גודל אהבתו ושמחתו בעבודת יוצרו חפצים לעסוק בעבודתו של מקום, וזהו 'וראה בנים לבניך שלום על ישראל'.

ביטול לרצונו יתברך אף שנדמה לו שמרוחק

זהו עבודת ימים אלו שנותרו מימי שובב"ם ת"ת, שאף אם פגם ל"ע נפשו בחטאיו ונדמה לעיניו שכבר רחוק הוא מהקדושה ואין יכול לגשת לעבודת היוצר, **הלא ודאי רצונו יתברך שיעסוק בתורה ומצוות קיים בכל מצב**, ואם כן יקבל עליו לעבוד יתברך מכאן ואילך בביטול לרצונו יתברך אף שאין ראוי לכך מחמת מצבו השפל.

על זה אמרו במשנה (אבות ב ד) בטל רצונך מפני רצונך כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך, **על ידי שמבטל דעתו ורצונו לרצון קונו ומתגבר לעבוד עבודת היוצר אף שנמשך לחומריות במחו ולבו, מבטל הקב"ה רצון אחרים הוא היציה"ר** - השונא הגדול מכל השונאים שמבקש לאבדו ח"ו מחיי עולם, שנתבטל כח היצר השולט עליו וזוכה למח ולב רוחניים להמשך אחר רצונו יתברך באהבה ושמחה.

יעזור השם יתברך שזוכה באמת לשוב בתשובה שלמה, ואף בזמן שנראה שאלקיהם של אלו ישן ח"ו יעשה עמנו הבורא יתברך ניסים ונפלאות ונזכה לאורו של מלך המשיח במהרה בימינו.

תרומה תשע"ט, רעוא דרעוין

זהו ביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע אמר הקב"ה 'ויקחו לי תרומה', כי באמת אינו לפי השגת בני אנוש שישכון ה' בתוכם, אלא כיון שצוה הקב"ה 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' בטלו ישראל רצונם ובנו מקום לה' שישכון בתוכם, אף שמצד מוחם ולבם הגשמי אינם ראוים לכך.

לכך דייקא אחר שראה הקב"ה היאך מבטלים ישראל עצמם בקבלת התורה, **צוה אותם על הקמת המשכן שיהא מתוך ביטול אף שאין ראוים.** וזהו שכתב **בעל הטורים תרומה** אותיות תורה מ - רמז לתורה שניתנה למ' יום, כי היתה נתינת התרומה לבנין המשכן בביטול הדעת כדרך קבלת התורה בהקדמת נעשה לנשמע.

האהבה והשמחה משפיעים על זרעו אחריו

בעת מבטל האדם שכלו והרגשותיו להשם יתברך וזוכה על ידי זה לשני כתרים שהם שכל והרגש רוחניים, מרגיש חיות בעבודתו ועוסק בה באהבה ושמחה, **ובשמחה זו משפיע על זרעו אחריו לילך בדרך ה'.** וזהו דאי **איתא בעל הטורים 'וראה ועשה כתבניתם אשר הראית בהר', וראה ג' במסורה,** הא ואידך **'וראה אם דרך עוצב' וגו' (תהלים קלט כד), 'וראה בנים לבניך שלום על ישראל' (שם קכח ו).**

כי בנין המשכן הוא בביטול לרצונו יתברך וזהו **'וראה ועשה כתבניתם' וגו'** כענין נעשה קודם לנשמע אף בלא השגת המח והלב. ועל ידי זה זוכה שמאיר אורו יתברך במחו ולבו ונתעורר לעבודת הבורא באהבה כמאמר הכתוב (תהלים סג ב) **'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, כמה' מלשון תאוה ואין לו דמיון (פירש"י), ומלא לבו שמחה בעסקו בתורה ומצות,**

פניעויות יצי החורף

יש לבאר דאי **איתא בגמרא (ברכות לה.)** רבי לוי רמי כתיב (תהלים כד א) **'לה' הארץ ומלואה'** וכתיב (שם קטו טז) **'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם',** לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה. והנה ודאי אין הכונה שקודם הברכה קדוש המאכל ונמצא ברשותו של מקום יותר מלאחר ברכה, **אלא שעל ידי שמברך ומכיר שכל השפע מאיתו יתברך נעשה אף רשותו רשות המקום,** ומה שהמאכל ברשותו לאכלו אינו סותר לה' הארץ ומלואה.

בדרך זו יש לפרש שאף אם בכל שפע הנשפע לאדם יש לו לחזק עצמו באמונה שלא מכחו השיג זאת כי אם מידו יתברך הרחבה והמלאה, בירידת הגשמים נקל להכיר שהם מאיתו יתברך כי אין יד האדם מעורבת בהם. וזהו שאמר רבי עקיבא שמוריד הקב"ה גשמים בשבת כי כל העולם רשותו, **שעל ידי שמכירים הכל שהגשמים ממנו יתברך נעשה אף רשות בני האדם רשותו של מקום.**

בדרך רמז יש לפרש באופן זה מאמר הכתוב (ויקרא כו ד-ג) **'אם בחקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם,** פירש"י בעתם, כגון **בלילי שבתות.** כי אם אין מהלכים בחוקי התורה אף בירידת הגשמים אין מכירים שהוא מידו יתברך רק תולים ירידתו בכח הטבע ח"ו, ואזי אין הגשם יכול לירד בלילי שבתות כי אין הקב"ה מוציא מרשות לרשות. רק ע"י **שמהלכים בחוקי התורה ומכירים שהגשמים מידו יתברך נעשה רשות בני האדם רשותו של מקום** ואזי יכול הגשם לירד בלילי שבתות.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך דב"ק חמשה עשר בשבט ש.ו.

הצינה. שאלו מרן הס"ק: **'רבי איצ'לע ס'איז אייך גאר ניט קאלט - וכי לא קר לכם?'** נענה רבי יצחק: **'ס'איז דא א גרויסער גאט ברוך הוא וואס ווארעמט - מתחממים אנו באורו של בורא העולם.'** נתן לו מרן הס"ק במתנה את מעיל הפרווה שלו שילבשהו.

חבל לשארית (עמ' רעו)

אין השלג נמס אלא בדבר ה'

הנותן שלג כצמר כפור כאפר, משליך קרחו כפיתים לפני קרתו מי יעמוו, ישלח דברו וימסם ישב רוחו יזלו מים (תהלים קמז טו-טז).

בעת יורד שלג מכיר כל אחד שהוא מנפלאות הבריאה בהשגחה פרטית מהשם יתברך, אמנם בעת נמס אח"כ השלג ונעשה מים נדמה שנעשה ממילא ואין מכירים בזה כל כך יד ה'.

אמנם הכתוב אומר שכדרך שהבורא יתברך בגדלו **'הנותן שלג כצמר, משליך קרחו כפיתים,'** כן אח"כ בעת נמס השלג אינו מאלי ח"ו אלא **ישלח דברו וימסם ומבלי דבר ה' היה עומד לעולם.**

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, כי תשא - פרה תשס"ז, אתרא קדישא מירין

בירידת הגשמים מכירים שהם מאיתו יתברך

במדרש (בראשית רבה יא ה) חזר טורנוסרופוס הרשע אצל רבי עקיבא אמר לו אם כדברייך שהקב"ה מכבד את השבת אל ישב בה רוחות אל יוריד בה גשמים וכו', אמר לו וכו' אבל אם אחד דר בחצר הרי הוא מותר בכל החצר כולה, **אף כאן הקב"ה לפי שאין רשות אחרת עמו מותר בכל העולם כולו.**

המתקת הדינים בירידת השלג

אמרתי כי **שלג בחורף הוא המתקת הדינים,** כי הקור הוא קשה לאדם אך על ידי השלג נעשה דרך טוב, וע"י זה יש פרנסה להעולם ונתגלה החסד והטוב. ולדעתי **מטר הוא גבורה שבחסד, ושלג חסד שבגבורה.**

ושמעתי על זקני הק' מהר"ם **וצללה"ה מלעכוויטש,** כשהיה פראסט גדול היה אומר יד ישראל תקיפה, ושאלתי הפירוש מאחי הצדיק מקוידנאו **וצללה"ה** ואמר לי, מפני שישאל מונין ללבנה (סוכה כט.) והלבנה מעוררת כח הקור כידוע.

שם אהרן (ט)

יש לבאר עומק הכונה במש"כ כי שלג הוא המתקת הדינים, עפ"י הא דאי **תא (נתיב מצוותיך נתיב התורה ב א)** בשם המגיד **זי"ע** שיש ג' אופנים בהמתקת הדינים, על ידי שם הוי"ה שם א-היה ושם א-הוה הנקרא שם הדעת. ונרמז במאמר הכתוב (תהלים קמז טז) **'כפור כאפר יפזר,'** כי יש פ"ר דינים ותיבת **כפור** אותיות פ"ר - כ"ו - מספר שם הוי"ה, **כאפר** אותיות פ"ר כ"א - מספר שם א-הוה, **יפזר** אותיות פ"ר - יז מספר שם א-הוה. וזהו הכונה שהקור קשה לאדם ועל ידי השלג נעשה דרך טוב וכו', **שבפיוור הקור נמתקים הדינים** כנרמז בתיבות הכתוב **'כפור כאפר יפזר.'**

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, משפטים תשפ"ב, פסודת צפרא דשבתא

בורא עולם מחמם בשיא הכפור

פעם ראה מרן הס"ק מלעכוויטש **זי"ע** את הרה"ק ר' **איצ'לע מקוידניוב** - מגדולי אנשי מרן הרמ"מ מוויטעבסק **זי"ע** בשיא החורף כשהכפור והשלג שררו בארץ, והוא ללא מעיל או בגד עליון ראוי להגן מפני

תורת אל תעזבו

נשאלתי מאחי הרב החסיד המפורסם מוה' ברוך נ"י מה זה אשר דרשו חז"ל על תיבת תרומה תורה מ'.

ויש לומר בזה כי זה גלוי לכל בעלי הדעת ששורש נשמות ישראל הם בתורה, רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות ל"ת. ומבשרי אחזה אלוה כי אדם נוצר ונברא בארבעים יום בכל פרטי אבריו וגידיו כי קודם ארבעים יום יוכל להפוך מזכר לנקבה ומנקבה לזכר, ואחר ארבעים יום אי אפשר עוד להשנות כי בארבעים יום נצטייר כל אבר ואבר עד שניכר בין דכר לנוקבא ואין להשיב. הגם שזה צריך ג"כ להבין מפני מה דווקא בארבעים יום לא פחות ולא יותר, אך אחר העיון בתיקונים ואחר האיר ה' עינינו למי שיחפוף לרחמו אפשר זה להבין אך אין אנו עתה בביאור זה. עכ"פ עיקר הצטיירות האדם הוא בארבעים יום לכל אבר פרטי ולכל גיד פרטי, ושורש שורשו היא התורה כי הוא האדם הגדול אשר ממנה נתהווה כל העולמות וכל הנבראים שבביל ישראל הנקראים אדם. בוודאי אין בפרט אלא מה שבכלל שהתורה ג"כ נצטיירה ברמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות ל"ת בכל פרטיהם בארבעים יום, כי היה התורה מתחלה בצירופים קדושים אחרים כמבואר לבעלי הדעת ואח"כ נצרפו כ"א לפי צירופו הטוהר, והבין זה כי לא יכולתי להאריך.

דגל מחנה אפרים

התורה מתקיימת במי שממית עצמו

מאת כל איש וגו' תקחו את תרומתי (כה י).

יש לומר על פי מה שכתב (האור החיים הק') [חובת הלבבות (פתיח לשער האהבה)] כי כשם שאי אפשר לאש ומים להיות בכלי אחד, כך אי אפשר לאהבת התורה ואהבת עוה"ז להיות באיש אחד. ורק כשמבטל האדם בנפשו כל הרגשותיו וכל תאוותיו לגמרי, אז יוכל להכניס בנפשו אהבת התורה. וזהו 'מאת כל איש'. כל', הוא לשון כליון, היינו מאיש כזה שמכלה מנפשו את כל האיש שלו, שמכלה מלבו כל אהבה עצמית אהבת העוה"ז ומשבר כל תאוותיו, מאיש כזה 'תקחו את תרומתי', הוא יכול לקבל ולהשיג אהבת התורה והמצוות הנרמזים בתרומתי, דהיינו תורה מ' כדאיתא במדרש (זוה"ק קרח קעט).

מרח אדמו"ר מוהר"י זי"ע

לכל אחד מצוה מיוחדת שהיא תכלית ירידתו לעוה"ז

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי.

ואיתא במדרש (זוה"ק קרח קעט). תרומה נוטריקון תורה מ', רומז לתורה שניתנה למ' יום. ונראה לומר על פי מה דאיתא בספ"ק (ראה שפת אמת פרשתן תרל"ב בשם חידושי הרי"ם) דכל נשמה בירידתה לעולם הזה יש לה מצוה מיוחדת שעליה לתקן וצריך האדם להתאמץ בכל כחו לקיימה, ואף כי כל אחד ואחד מישראל צריך לקיים כל התרי"ג מצוות, מכל מקום על המצוה המיוחדת הזאת

התורה ולעשות רצונו בקיום המצוות, ובאם חכמתו מרובה מעשיו שאין עוסק בתורה בכונה להדבק בו יתברך ולעשות מצוותיו הוא בחינת לפרוש ממנה ח"ו שמפריד התורה מהשם יתברך.

לכן צוה הקב"ה 'ועשו לי מקדש', כדאיתא בתוס' (בבא בתרא כא. ד"ה כי מציון) 'באכילת מעשר שני בירושלים כתיב (דברים יד כג) 'למען תלמד ליראה', כי על ידי שרואה בכהנים בעבודתם וכולם עוסקים במלאכת שמים מתעורר לבו ליראת ה', ממילא על ידי 'ועשו לי מקדש' לא יפרישו ח"ו התורה מהשם יתברך, כי יהא הלימוד לתכלית שיבואו לקיום המצוות ולדבקות בהשם יתברך ולא לחכמה בעלמא.

זהו ביאור המדרש (תנא דבי אליהו רבה פרק יז) בשעה שהקדימו ישראל 'נעשה' 'לנשמע' אמר הקב"ה 'ויקחו לי תרומה'. כי לכאורה מה שייך להקדים עשיית המצוות קודם שמיעתם, אלא שהקדימו לקבל עליהם שתהא כל השמיעה עבור הנעשה, ובכל עת שיעסקו בתורה תהא העשיה קודמת בחשיבותה לשמיעה ולא תהא חכמתם מרובה מהמעשה. וכיון שהקדימו נעשה לנשמע בכונה זו אמר הקב"ה 'ויקחו לי תרומה', שעל ידי בנין המשכן יהא לימודם באופן הראוי.

איתא בגמרא (שבת פח). שאף שבסיני היתה קבלת התורה על ידי כפיית הר כנגיית הדר קבלוה בימי אחשורוש שנאמר (אסתר ט כז) 'קיימו וקבלו היהודים' - קיימו מה שקבלו כבר, הא דכתיב קיימו והדר קבלו מורה על הקדמת נעשה לנשמע, ועל ידי זה זכו 'ליהודים היתה אורה' (שם טז טז) - זו תורה (מגילה טז), שתאיר התורה בנפשם ולא תהא חכמתם מרובה מהמעשה.

כ"ק מרח אדמו"ר שליט"א, תרומה תשי"ח, ליל שבת

תיקון כל המדות על ידי התורה

ועשו ארון עצי שטים וגו' (כה י).

במדרש (רבה לד ב) מפני מה בכל הכלים האלה כתיב 'ועשית' ובארון כתיב 'ועשו ארון', א"ר יהודה ב"ר שלום אמר הקב"ה 'בואו הכל ויעסקו בארון כדי שיזכו כולם לתורה.

איתא בספ"ה ק שכל אחד מישראל יש לו לתקן ולהשלים מדות נפשו ואברי נשמתו על ידי קיום מצות התורה, אמנם אין כל אחד יכול לקיים כל המצוות שהרי יש שנוהגות רק בכהנים ויש בלויים וכו', מחמת שהכהנים משורש מדת החסד והלויים ממדת הגבורה וכל מצוה מכוונת כנגד מדה ואבר מסוים, והאופן שיכול כל אחד לתקן כל מדות נפשו על ידי שכולל עצמו בתוך כל ישראל, שעל ידי זה אף מה שנתקיים על ידי רעהו שייך אליו וזוכה לשלמות תיקון כל מדותיו ואברי נשמתו.

כן הוא בכלי המשכן שכל אחד מכוון להמשיך השפעת מדה אחת, המנורה בדרום ממשיכה השפעת החכמה ושלחן בצפון ממשיך מסטרא דשמאלא וכן בכל הכלים, ולזה היתה עשיית כלי המשכן על ידי חכמי לב שעסקו כל אחד בכלי השייך למדה המיוחדת להם המשך בעמוד הבא <<

שבא לתקן, עליה צריך למסור נפשו ביותר. והנה איך ידע האדם איזוהי המצוה המיוחדת שלמענה בא לזה העולם, הסימן לזה הוא כך, במצוות לא תעשה הרי אותה העבירה שמרגיש בנפשו שהיצה"ר מתגבר אצלו ביותר ומפתהו לעבור עליה, ידע כי זו היא המצוה המיוחדת אליו. ובמצוות עשה, הסימן הוא להיפוך כי זאת המצוה שמרגיש בנפשו חשקות גדול לקיימה, סימן הוא כי מצוה זאת הוטלה עליו לתקן ועליה יתאמץ לקיימה בכל כוחו ובכל ההדורים.

והנה תרומה הוא לשון הפרשה, ורומז לסור מרע. והוא גם לשון התרוממות, שרומז לעשה טוב. וזהו 'ויקחו לי תרומה', היינו מעשי המצוות של התורה כנ"ל תורה מ'. ואיך ידע האדם את המצוה אשר הוטלה עליו בפרטיות, על זה אמר 'מאת כל איש', שכל אחד יכול לשער דבר זה בנפשו, ע"י שיתבונן במה 'אשר ידבנו לבו'. דבמצוות עשה יראה במה שמתחשק ומתאוה לקיימה, ובמצוות לא תעשה יראה גם בזו שמתאוה ומתגבר עליו יצרו בזה, וע"י זה 'תקחו את תרומתי', הינו כשיתנהגו בדרך זה אז יקח כל אחד ואחד את המצוה המיוחדת לו לשרוש נשמתו.

מרח אדמו"ר מוהר"י זי"ע

ע"י התורה והיראה מחכימים מעצות של שטות

ועשו ארון עצי שטים (כה י).

'ועשו' לשון תקון (רש"י בראשית א ז), על ידי הארון שהוא התורה והיראה, כי ארון אותיות נורא, מתקנים העצות של שטות. כמאמר רז"ל (סוטה ג). אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, והתורה מחכימת פתי (תהלים יט ח), והיראה 'ראשית חכמה יראת ה' (שם קא י).

דברי שלום

עשו לי קיטון אחד שאדור אצלכם - בלימוד התורה

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' (כה ב).

במדרש (רבה לג א) משל למלך שהיתה לו בת יחידה בא אחד מן המלכים ונטלה, בקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו, אמר לו בתי שנתתי לך יחידית היא לפרוש ממנה איני יכול לומר לך אל תטלה איני יכול לה שהיא אשתך, אלא זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה שאדור אצלכם וכו', כך אמר הקב"ה לישראל נתתי לכם את התורה לפרוש ממנה איני יכול וכו', אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר (פסוק ח) 'ועשו לי מקדש'.

יש לבאר מה שייך לומר כביכול כלפי הבורא יתברך לפרוש ממנה איני יכול.

איתא במשנה (אבות ג יז) כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת, כלומר שצריך האדם לעסוק בתורה כדרך מאמר רז"ל (בבא קמא יז). גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, שיבוא בלימודו לדבקות בו יתברך על ידי

ובזה נעשה הכלי בשלמות הראוי, ולכן הוקשה למדרש מה טעם דוקא בארון נאמר ועשו שיעסקו בו כולם. על זה אמר שהארון מכוון לתורה שהיא מדת תפארת, וענין מדה זו מיוזג חסד וגבורה להתנהג בכל עת במדה שהיא עתה רצונו יתברך ובוה מעשיו תפארת לעושיהם. ולכן יבוא הכל ויעסקו בארון כדי שיזכו כולם לתורה, כי נכלל בה תיקון לכל המדות ושייכת לכל אחד.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, תרומה תשע"ה, ליל שבת

חובה לקנות ספרי הצדיקים שבכל דור

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו וגו'.

רש"י (אבות א 1) פירש על מה שאמרו וקנה לך חבר יש אומרים ספרים וכו'. ואין המכוון שיקנה חמישה חומשי תורה, כי התורה שבכתב היה מספיק רק קודם הקלקול דצריך לתקן הרוב כעס, הוא דייקא על ידי הרוב חכמה שהוא התורה שבעל פה. ועל זה מרמז 'כל איש אשר ידבנו לבו' - דיתרע ביה קודשא בריך הוא היינו החכמים שבכל דור. וצריך לקנות ספרי התנאים וגם כל הצדיקים שבכל דור הידועים לרודפי צדק מבקשי ה' וחיברו ספרים בחיודשי תורה שהם דברי אלקים חיים, מהם 'תקחו את תרומת' מהם או מפי כתבם מהספרי קודש שיצא מפיהם שמהם תלמדו לאהבה וליראה את ה' ולזכות להשראת שכינה בתחתונים.

פרי צדיק (אותב)

משעולי אור

תרומת המשכן לשמה דווקא

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו.

מח' הפוסקים האם קי"ל בההיא הנאה במתנה ע"מ להחזיר

ולהלכה למעשה נחלקו גדולי הפוסקים האחרונים בדברי הר"ן באם נותן מתנה על מנת להחזיר באדם חשוב האם אמרי' בההיא הנאה, הב"ח (ח"מ סי' ק"צ ס"ק ג') ס"ל דכן הוא הדין - אם נותן המוכר ללוקח שהוא אדם חשוב חפץ במתנה ע"מ להחזיר לא יכול לקנות החפץ בההיא הנאה דמקבל המתנה ממנו אלא צריך לעשות קנין משיכה או הגבהה (ובהגהות אמרי' ברוך להגאון הברוך טעם' כתב דכבר כתב כן הרשב"א בקידושין).

אך הקצוה"ח (סק"ד) דייק בדברי הר"ן שכתב 'דסתם חליפי סודר ע"מ להקנות הוא' הרי דרק בחליפי סודר דכל מטרת קנין הסודר הוא שיהא לרגע אחד של הקונה ויחזור למקנה - באופן כזה לא אמרי' דיש להנותן הנאה בכך, אך כל קנין מתנה על מנת להחזיר - קנין גמור הוא רק שהוא תנאי בקנין שצריך הקונה להחזיר לו מיד, אם כן מדוע לא יאה למקנה הנאה שרצה לקנות הימנו?!

ויקחו - נתינה להשי"ת לקיחה היא אך רק לש"ש

שני נביאים נתבאו בסגנון אחד. בספר תולדות יצחק (להגאון ר' יצחק קארו - דוד מרן הבית יוסף) ובספה"ק אלשיך עה"ת כתבו, דעל כן אמר השי"ת ויקחו כי אם השי"ת מוכן לקחת נדבותינו הרי שאנו נהנים הימנה קל וחומר מאדם חשוב שמסכים לקבל מתנה הנותן נהנה כ"ש שיש לנו הנאה שהקב"ה מקבל הצדקה ולוקחים אנו מאתו ית"ש.

מענה - מאיר ה'שב שמעתתא'. אכן, הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, אך אם על ידי מצוה זו מבריא בנו הרי השי"ת לא קיבל ממנו המתנה אלא במתנה ע"מ להחזיר, שהרי השי"ת לו תמורת הצדקה את חיי בנו והרי לדעת הב"ח ליכא הנאה לנותן כשאדם חשוב מקבל הימנו מתנה ע"מ להחזיר, אם כן אפוא זו היא כוונת רש"י שכתב 'לשמי' - אם תרצה שיהיה זו 'ויקחו' ויהיה לכם הנאה במה שקיבלתי מכם ולא נתינה גרידא, הרי צריך שהנתינה תהא לשם שמים ולא ע"מ לקבל פרס כי אזי יאה נחשב למתנה ע"מ להחזיר, ע"כ דברי השי"ש המופלאים.

אך לוי אמר בכליו של מקנה, משום דבההיא הנאה דמקבל מתנה ממנו גמר ומקנה. הגם שאין מקבל המקנה מהקונה מאומה אך מקבל הוא הנאה שהלוקח הסכים לקנות הסודר ממנו. אך רב דלא ס"ל כלוי היינו משום דהוא לא סבר האי סברא דבההיא הנאה.

קושיות הר"ן על רב ולוי

והקשה הר"ן במס' קידושין (ג. מדפי הרי"ף ד"ה הני מילי) דהלא מצינו שאם מתקדשת אשה לאדם חשוב יכולה היא להתקדש על ידי שתתן היא פרוטה לו, משום דבההיא הנאה שהאדם חשוב קיבל ממנה מתקדשת, ובין ללוי ובין לרב קשיא. ללוי קשיא דבקידושין אמרי' דדוקא באדם חשוב איכא הנאה לנותן כשמסכים לקבל, ואילו ללוי כל העם כל העם עושים קנין סודר בכליו של מקנה ומשום ההיא הנאה דהקונה לוקח ממנו הסודר גמר ומקנה לו את החפץ, הרי דההיא הנאה שייך אף לפשוטי עם ולא רק לאדם חשוב.

ולרב הקשה דהלא איהו ס"ל דקנין חליפין עושין בכליו של קונה הרי דלא ס"ל האי סברא דההיא הנאה, ואילו הכא חזי' שעכ"פ באדם חשוב יכולים להקנות קנין חליפין אף בכליו של מקנה - אם הקונה אדם חשוב משום דאית ליה הנאה?!

ומתרץ הר"ן ללוי דאין הכי נמי, לעולם יש הנאה, אך באדם חשוב הנאה זו שויה פרוטה על כן מקודשת דווקא באדם חשוב, כי קידושין צריך שיהיה משהו פרוטה אבל באינו אדם חשוב הנאה זו לא שויה פרוטה. וקנין חליפין מהני אף באין הסודר שוה פרוטה, ע"כ מהני ההיא הנאה אפילו באדם פשוט.

ולרב - מתרץ הר"ן - דלעולם ס"ל לרב סברא דההיא הנאה, אך הני מילי דנהנה הנותן כשהמקבל לוקח ממנו כשנותן לו מתנה גמורה ולוקח הימנו, אבל בקנין חליפין הלא קונה סודר זה רק במתנה ע"מ להחזיר וכדי שיוכל להקנות לו החפץ האחר שחפץ לקנות בקנין חליפין, במתנה ע"מ להחזיר ליכא הנאה כל כך עד שיהא נהנה שלקח ממנו החפץ לזמן מועט ומחזיר לו. והלכה כרב דקנין סודר הוא בכליו של קונה.

ברש"י כתב ויקחו לי: לשמי. היינו דהתרומה תהא לשם שמים. רבים מהאחרונים מקשים מדוע דווקא כאן בעי שתהא המצוה לשמה, הלא בכל המצוות אמרו חז"ל 'לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה'?

ביותר מוקשה הדבר במצוות צדקה שהרי אמרו חז"ל במסכת פסחים (n). האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, וביאר מרנא הבעש"ט הק' ז"ע [עי' תשואות חן פר' תרומה, תורי זהב פר' ראה] כי במצוות צדקה מקבל העני הטובה בשלמות ואין חסרון בקבלת טובתו ככוונת הנותן אם טוב או לא, כי סוף סוף ניזון העני מן הצדקה ההיא, אם כן מדוע כתב רש"י דווקא כאן במצוות צדקה שצריך להיות דווקא לשם שמים, הלא סוף סוף מכסף זה נבנה המשכן?!

נתינה להשי"ת - נדבת לב דווקא

כ"ק מרן אדמו"ר הצעיר זי"ע אמר ליישב (אמרי' יעקב תרע"ח) כי דווקא כשנותנים לעני הרי שלולי נתינתו לעני לא היה לו מה לאכול אם כן אין גריעותא במה שניתן שלא לשמה, אך בתרומת המשכן נותנים נדבה למען בית ה' אלוקינו, והשי"ת - לה' הארץ ומלוואה, והן השמים ושמי השמים לא יכללוהו, ואליבא דאמת אין צורך בנדבותיו הגשמיות, רק צריך את נדבת ליבו ותשוקותיו למען עשות נחת רוח לפניו, על כן בתרומת המשכן צריך שיהיה דווקא לשם השם. (ע"ע חת"ס בתורת משה שכתב כמה מהלכים בדרך דרוש).

חליפין בכליו של קונה או מקנה

בהקדמה לספר 'שב שמעתתא' כתב רבינו אריה לייב הכהן חידוש נפלא בביאור הדברים בהקדם קושיית מפרשי התורה מדוע כתיב 'ויקחו' ולא כתיב 'ונתנו לי תרומה'!?

דהנה נחלקו רב ולוי (ב"מ מז). בקנין סודר - חליפין, רב סבר בכליו של קונה ולוי סבר בכליו של מקנה. נחלקו הני תרי טורי רברבי בסדר קנין חליפין, לרב לוקח המקנה סודר או חפץ אחר של הקונה וקונה אותה בהגבהה או במשיכה, ועל ידי כך נעשה קנין חליפין, דכך הוא קנין חליפין אמיתי - לוקח מי שמקנה חפץ מהקונה ועל ידי זה נותן המקנה לקונה חפץ משלו.